

Renata Votrubová:

Ještědské romány Karoliny Světlé ve světle romantických konceptů žen

Oponentský posudek.

Renata Votrubová přistoupila k diplomovému tématu s vědomím, že o Karolině Světlé a její próze vznikla už velká řada odborných prací, často pozoruhodných. Votrubová jich také většinu zná a ve své práci uvádí. Neodradilo ji to, protože díky své účasti na vydávání korespondence Světlé se dostala autorce, tak říkajíc, pod kůži. Ve výkladu je samostatná, neovlivněná dosavadními názory. Našla také svůj zorný úhel, pod nímž dílo znovu pozoruje a interpretuje, hledá jeho inspiraci a kořeny.

Rozhlíží se po evropských romantických dílech s ženskou hrdinkou, promýšlí svázanost románových prací Světlé s dobovým myšlením a základními literárními tendencemi. Snaží se postihnout, jak alespoň v základních konceptech její hrdinky souzní se současným světem. Proto první část práce diplomantka věnuje ve zkratce základnímu vymezení pojmu romantismus a německé romantické filozofii. Předběžné poznámky, jak je Votrubová nazývá, jsou ovšem příliš načrtnuté a kusé, než aby nás přesvědčily o vyrovnání se s tak složitým pojmem. (Např. Macura a jeho pojem synkretismus.)

Chci ale napřed mluvit o partiích zdařilých, ba velmi zdařilých. V práci je nacházíme hlavně v druhé polovině, kterou diplomantka nazvala praktická část. Tady Votrubová přesvědčuje, jak dobře umí text přečíst, má smysl pro nuance, její interpretace jsou neotřelé a hlavně si všímají vlastností textu, které dosud i dobří vykladači, jako např. Řepková, opomíjeli.

Vztah matka – dcera, dítě jako příčina konfliktu v lásce manželské, programová aktivita v rodině a společnosti, krása hrdinky, její popisy - to všechno jsou nově viděné a také vyložené stránky ještědských románů.

Myslím, že nejvíc překvapí výklad prvotiny Dvojí probuzení, který zařadila diplomantka do části teoretické. Vidí totiž - a to právem- tuto povídku jako jakýsi osobní tvůrčí manifest a nachází v ní už charakteristické rysy pozdějších autorčiných děl.

Zvláštní zmínku zaslouží rozsáhlá dokumentární část, která práci provází – faksimile dopisů Světlé Janu Nerudovi a Sofii Podlipské (jedna odpověď Podlipské), které jsou vzorně přečteny a přepsány a navíc jsou v nich zvýrazněny relevantní pasáže.

Číst Votrubovou ovšem není příliš snadné. Má ráda koncízni, sevřené vyjadřování, ba elipsy. Zkratkovitě stručné vyjadřování a touha po přehlednosti vede občas k logickým skokům, ke kontaminacím (*ukazuje se jako jedinou možnou a správnou cestou, str. 31, Za toto odřeknutí se sobě sama je hrdinka korunována úspěchem, str. 32*) nebo zkreslení (témat bolzanovských exhort bylo mnohem víc, než jak je diplomantka uvádí na str. 34). Po přečtení práce bych řekla, že kolegyně Votrubová má duši statistika – ráda vypočítává, řadí, vytýká před závorku. Je to přehledné, ale zároveň omezující, nepřipouští nic víc, než co je v tu chvíli důležité.

A s tím možná souvisí moje hlavní připomínka. Pro Renatu Votrubovou je pojem *ještědské romány* zavádějící – vylučuje z nich Vesnický román pro určité rysy (str. 57). Nevím, proč by měl být zavádějící. Myslím, že říká jen něco o prostředí, kde se díla odehrávají. Horší je, že z ještědských románů totálně vyloučila Frantinu. Neuvádí ji ani v seznamu četby. Autorka to nikde nevysvětluje ani nekomentuje. Jistě, že Frantina se v mnohém vymyká diplomantčíným premisám – ale právě proto by tuto prózu měla brát jako výzvu. Navíc ve Frantině lze snadno nalézt argumenty k tezi o rovnoprávnosti, o zjevu, typu amazonky, morálním řádu, necitelné chování matky k dětem (Luhovská a rychtářka) atd. Ostatně na Kantůrčici také zbyla jen zmínka.

Práce Votrubové patří k těm, u nichž autorka ví, co je vložená věta. Není to žert. Málokterá práce má tak málo překlepů a tak dobrou interpunkci.

Přes všechnu pečlivost se ale přece jen chybičky vloudily:

- V mém výtisku chybí str. 24.
- Ráda bych věděla, proč Renata vůbec neskloňuje jméno George Sand. Zní to trochu absurdně, když u jiných skloňuje zcela přirozeně (např. str. 29). Taky neříkáme „u Victor Hugo“.
- Některé pasáže se opakují (smrt otce je archetypálním rituálem pro přechod do dospělosti pro *západního hrdinu* (str. 31, doslova i s poznámkou totéž na str. 60), opakují se i ukázky, ačkoli nepochybuji, že diplomantka zná texty skoro nazpaměť a že by našla ukázky další.
- Proč pro západního hrdinu - v jakém smyslu? Víím, že jde o citát, ale nemíní se spíš typ kultury?
- Hrdina Vesnického románu je Antoš nikoli Arnošt, jak se v diplomové práci zásadně uvádí.

To už jsou jen drobnosti – pihy na kráse, ale alespoň dodatečně by je mohla diplomantka opravit, stejně jako podepsat prohlášení o původnosti.

Diplomovou práci považuji za zdařilou a doporučuji ji k obhajobě.

Dr. Věra Menclová